

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
W KATOWICACH

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel./Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dnia 14.08.2002r.

RKT-508-s-02/01/MF/SG

DECYZJA Nr RKT-44/2002

I. Na podstawie art. 104 k.p.a. i art. 28 ust. 6 oraz art. 10 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 122, poz. 1319 oraz z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej z urzędu przeciwko Katowickim Zakładom Wyrobów Metalowych S.A. w Siemianowicach Śląskich, Grodkowskiemu Zakładom Wyrobów Metalowych S.A. w Grodkowie oraz Wytwórni Sprzętu Pożarniczego „OGNIOCHRON” S.A. w Andrychowie, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **uznaje się**, że działania w/w przedsiębiorców stanowią praktykę ograniczającą konkurencję i stwierdza się zaniechanie stosowania w/w praktyki polegającej na zawarciu porozumienia ograniczającego konkurencję polegającego na ograniczaniu dostępu do rynku lub eliminowaniu z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem poprzez utworzenie wspólnej sieci autoryzowanych serwisów podręcznego sprzętu przeciwpożarowego.

II. Na podstawie art. 104 k.p.a. oraz art. 28 ust. 6 i art. 101 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000r. Nr 122, poz. 131 oraz z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej z urzędu w związku z dopuszczeniem się naruszenia zakazu określonego w art. 5 ust 1 pkt 6 w/w ustawy, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nakłada się** na Wytwórnę Sprzętu Pożarniczego „OGNIOCHRON” S.A. w Andrychowie karę pieniężną w wysokości 98 613,2 PLN (słownie: dziewięćdziesiątosiemnastu tysięcy sześćset trzydzieści złotych dwadzieścia groszy), co stanowi równowartość 28 000 euro, płatną do Budżetu Państwa.

III. Na podstawie art. 104 k.p.a. oraz art. 28 ust. 6 i art. 101 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000r. Nr 122, poz. 131 oraz z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej z urzędu w związku z dopuszczeniem się naruszenia zakazu określonego w art. 5 ust 1 pkt 6 w/w ustawy, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nakłada się** na Katowickie Zakłady Wyrobów Metalowych S.A. w Siemianowicach Śląskich karę pieniężną w wysokości 49 306,6 PLN (słownie: czterdzieściodziesięć tysięcy trzydzieści sześć złotych sześćdziesiąt groszy), co stanowi równowartość 14 000 euro, płatną do Budżetu Państwa.

IV. Na podstawie art. 104 k.p.a. oraz art. 28 ust. 6 i art. 101 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000r. Nr 122, poz. 131 oraz z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej z urzędu w związku z dopuszczeniem się naruszenia zakazu określonego w art. 5 ust 1 pkt 6 w/w ustawy, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nakłada się** na Grodkowskie Zakłady Wyrobów Metalowych S.A. w Grodkowie karę pieniężną w wysokości 98 613,2 PLN (słownie: dziewięćdziesiątosiemnastu tysięcy sześćset trzydzieści złotych dwadzieścia groszy), co stanowi równowartość 28 000 euro, płatną do Budżetu Państwa.

V. Na podstawie art.28 ust. 6 oraz art. 75 w związku z art. 72 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000r. Nr 122, poz.1319 oraz z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800), w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu przeciwko Katowickim Zakładom Wyrobów Metalowych S.A. w Siemianowicach Śląskich, Grodkowskim Zakładom Wyrobów Metalowych S.A. w Grodkowie oraz Wytwórni Sprzętu Pożarniczego „OGNIOCHRON” S.A. w Andrychowie, **postanawia się nakazać** w/w przedsiębiorcom ponieść koszty niniejszego postępowania w następujący sposób:

- Katowickie Zakłady Wyrobów Metalowych S.A. w Siemianowicach Śląskich uiścić kwotę 63 PLN (sześćdziesiąttrzyzłote) płatną do Budżetu Państwa,
  - Grodkowskie Zakłady Wyrobów Metalowych S.A. w Grodkowie uiścić kwotę 63 PLN (sześćdziesiąttrzyzłote) płatną do Budżetu Państwa,
  - Wytwórnia Sprzętu Pożarniczego „OGNIOCHRON” S.A. w Andrychowie uiścić kwotę 63 PLN (sześćdziesiąttrzyzłote) płatną do Budżetu Państwa,
- tytułem zwrotu kosztów postępowania w w/w sprawie.

Uzasadnienie

W dniu 17.12.2001r. w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej Organem Antymonopolowym) wszczęte zostało z urzędu postępowanie wyjaśniające w sprawie naruszenia przez Katowickie Zakłady Wyrobów Metalowych S.A. w Siemianowicach Śląskich (zwane dalej KZWM), Grodkowskie Zakłady Wyrobów Metalowych S.A. w Grodkowie (zwane dalej GZWM) oraz Wytwórnię Sprzętu Przeciwożarowego „OGNIOCHRON” S.A. w Andrychowie (zwane dalej Ogniochron) przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000r. Nr 122, poz.1319 oraz z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800) - zwana dalej ustawą antymonopolową (karta nr 3).

W oparciu o wyniki w/w postępowania wyjaśniającego w dniu 8.03.2002r. wszczęte zostało przez Organ Antymonopolowy z urzędu postępowanie antymonopolowe w sprawie zawarcia przez KZWM, GZWM i Ogniochron (zwani również dalej Producentami) porozumienia ograniczającego konkurencję polegającego na ograniczaniu dostępu do rynku lub eliminowaniu z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem poprzez utworzenie wspólnej sieci autoryzowanych serwisów podręcznego sprzętu przeciwpożarowego, co może stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 6 w/w ustawy (karta nr 308).

W oparciu o zgromadzony w postępowaniu materiał dowodowy Organ Antymonopolowy ustalił następujący stan faktyczny.

KZWM, GZWM i Ogniochron są trzema wiodącymi producentami podręcznego sprzętu gaśniczego na terenie kraju. Zdaniem KZWM jego udział w rynku wynosi około (...) %, przy czym w zakresie poszczególnych produktów wynosi od (...) do (...) % (karta nr 44). GZWM szacuje swój udział w rynku na około (...) % (karta nr 99), natomiast Ogniochron na około (...) % (karty nr 186-187). Również z informacji uzyskanych od konkurentów oraz przedsiębiorców zajmujących się serwisem podręcznego sprzętu gaśniczego wynika, że Producenci posiadają największy udział w rynku produkcji w/w sprzętu.

W toku postępowania ustalono, że Ogniochron należy uznać za przedsiębiorcę dominującego w stosunku do KZWM w rozumieniu art. 4 pkt 3 ustawy antymonopolowej. W chwili zawarcia porozumienia Ogniochron posiadał bowiem 24,85 % akcji KZWM S.A., poza tym dwaj członkowie Zarządu Ogniochron byli akcjonariuszami KZWM posiadając odpowiednio 8,99 % oraz 12,26 % akcji KZWM, co łącznie daje 46,09 % głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy KZWM.

Obecnie Ogniochron posiada 49,92 % głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy KZWM. Członkowie Zarządu nie posiadają akcji KZWM.

Prezes Zarządu, i dwaj v-ce Prezesi Zarządu Ogniochron w chwili zawarcia porozumienia byli i aktualnie są jednocześnie członkami liczącej pięć osób Rady Nadzorczej KZWM, a zatem trzech spośród pięciu członków Rady Nadzorczej KZWM, pełni równocześnie funkcje członków zarządu Ogniochron. Skutkuje to tym, iż Ogniochron jest uprawniony do powoływania i odwoływania większości członków zarządu KZWM (karty nr 41 – 43, 184-185, 352).

Największymi konkurentami w/w przedsiębiorców są KAMELMAG Sp. z o.o. w Stefanowie oraz PP-H-U „SUPDROŻ” Sp. z o.o. w Poznaniu będąca generalnym przedstawicielem firmy GLORIA – WERKE z Niemiec (szacowany udział w rynku około (...)% w zależności od wyrobu). Konkurentem takim były również Zakłady Sprzętu Przeciwpożarowego „PROGAZ” S.A. w Łodzi (szacowany udział w rynku około (...)%), których upadłość ogłoszono w dniu 22.03.2002r (karty nr 31 i 241).

W dniu 02.11.2000r. zawarte zostało porozumienie pomiędzy KZWM, GZWM i Ogniochron w sprawie utworzenia wspólnej sieci autoryzowanych serwisów podręcznego sprzętu przeciwpożarowego (karty nr 94-95). Zgodnie z treścią porozumienia celem jego zawarcia było uporządkowanie rynku serwisowego podręcznego sprzętu przeciwpożarowego, a Producenci zobowiązali się do opracowania warunków uzyskania i posiadania wspólnej autoryzacji producentów. Z dniem podpisania porozumienia Producenci zobowiązali się do nieudzielania indywidualnych autoryzacji.

Warunki posiadania wspólnej autoryzacji producentów podręcznego sprzętu gaśniczego (karta nr 225) określają wymogi, jakie musi spełnić przedsiębiorca, aby mógł ubiegać się o przyznanie autoryzacji. Przykładowo można wskazać na: prowadzenie serwisu i sprzedaż podręcznego sprzętu gaśniczego wyłącznie produkcji KZWM, GZWM i Ogniochron (pkt 4); stosowanie w naprawach i konserwacji części zamiennych wyłącznie wyprodukowanych przez Producentów (pkt 5).

Równocześnie w przedmiotowych *Warunkach* zawarto zastrzeżenie, iż udzielenie autoryzacji jest niezależną decyzją Producentów. Producenci mogą nie udzielić autoryzacji pomimo spełnienia wymogów zawartych w w/w *Warunkach* przez ubiegającego się o autoryzację.

Z nadesłanych informacji wynika, że zawarto do tej pory około (...) umów z przedsiębiorcami zajmującymi się serwisem podręcznego sprzętu przeciwpożarowego, którzy tym samym stali się autoryzowanymi serwisantami Producentów.

W umowach tych (karty nr 393-396) serwisanci zobowiązali się m.in. do prowadzenia serwisu i naprawy podręcznego sprzętu gaśniczego tylko i wyłącznie w oparciu o części Producentów oraz prowadzenia sprzedaży podręcznego sprzętu gaśniczego wyłącznie pochodzącego od Producentów.

Producenci zobowiązali się m.in. do stosowania preferencyjnych cen części zamiennych sprzedawanych autoryzowanym serwisantom oraz do podjęcia przedsięwzięć ograniczających dostęp do części zamiennych tym zakładom konserwującym podręczny sprzęt gaśniczy, które nie gwarantują odpowiedniego standardu usług w tym zakresie.

Zgodnie z treścią umowy Producenci są uprawnieni do jej rozwiązania w trybie natychmiastowym w przypadku cofnięcia autoryzacji, bądź też w przypadku rażącego naruszenia postanowień umowy przez autoryzowanego serwisanta. W szczególności za rażące naruszenie umowy uważa się nie wywiązywanie się przez serwisanta z obowiązku prowadzenia serwisu i naprawy podręcznego sprzętu gaśniczego tylko i wyłącznie w oparciu o części producentów oraz prowadzenia sprzedaży podręcznego sprzętu gaśniczego wyłącznie pochodzącego od producentów.

Każdy serwisant zobowiązany został do wpłaty kwoty (...) PLN + 22% VAT na rzecz Producentów, jako opłaty za postępowanie autoryzacyjne oraz kwoty (...) PLN +22% VAT, jako opłaty za tablicę informacyjną.

Jako przyczyny zawarcia porozumienia Producenci wskazali m.in. na (karty nr 44-45, 99-100, 190):

- zagwarantowanie użytkownikom sprzętu gaśniczego korzystającym z usług zakładów serwisowych, właściwej i zgodnej z zaleceniami producentów konserwacji i regeneracji sprzętu przeciwpożarowego,
- lepszy przepływ informacji dotyczących działań zakładów serwisowych, a tym samym szybszą interwencję w przypadku świadczenia usług serwisowych niezgodnie z zaleceniami producentów,
- uporządkowanie i znaczną poprawę jakości wykonywania usług serwisowych,
- ujednoczenie zasad i zakresu czynności konserwacyjnych i remontowych sprzętu gaśniczego.

Zdaniem KAMELMAG Sp. z o.o. utworzenie wspólnej sieci autoryzowanych serwisów podręcznego sprzętu gaśniczego przez Producentów nie wywarło bezpośrednio żadnych skutków dla w/w producenta (karty nr 281-282).

Zdaniem PP-H-U „SUPDROŻ” Sp. z o.o. utworzenie wspólnej sieci spowodowało wywołanie przekonania wśród użytkowników gaśnic i potencjalnych nabywców, że jedynie gaśnice Producentów mogą być stosowane na rynku. Ponadto spadła sprzedaż gaśnic 6 kg oferowanych przez tego przedsiębiorcę, natomiast pomimo braku spadku sprzedaży gaśnic 1 i 2 kg, utworzenie wspólnej sieci spowodowało utrudnienia w pozyskiwaniu nowych odbiorców na tego typu gaśnice. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest odmowa wykonywania przeglądów technicznych gaśnic samochodowych przez autoryzowanych serwisantów Producentów, którzy równocześnie posiadają certyfikaty (autoryzacje na dokonywanie serwisu) firmy Gloria.

Zdaniem „SUPDROŻ” Sp. z o.o. wyroby polskich producentów gaśnic nie są traktowane jako wyroby konkurencyjne dla gaśnic firmy GLORIA. Gaśnice produkowane przez firmę GLORIA są zdecydowanie droższe od gaśnic Producentów (ze względu na jakość itd.) z jednym wyjątkiem – gaśnicy PD 6 GA.

„SUPDROŻ” Sp. z o.o. wskazała również, że od początku rozpoczęcia działalności przeszkoliła około (...) serwisantów, jednakże po przeprowadzonym szkoleniu nie zawierano z serwisantami żadnych umów dotyczących serwisu. Z niektórymi serwisantami zawarto umowy o prowadzenie tzw. składu fabrycznego. Po zawarciu porozumienia przez Producentów, część z przedsiębiorców, którzy prowadzili składy fabryczne, zrezygnowało z ich prowadzenia, ze względu na czynione na nich naciski przez uczestników porozumienia. Ponadto po zawarciu przez Producentów porozumienia, (...) osób (serwisantów) przeszkolonych nieodpłatnie przez „SUPDROŻ” Sp. z o.o. zrezygnowało z serwisu podręcznego sprzętu gaśniczego produkowanego przez firmę GLORIA, ze względu na warunki umów łączących ich z Producentami (zakaz serwisu gaśnic innych producentów).

„SUPDROŻ” Sp. z o.o. jest zainteresowana udzielaniem, jak największej ilości autoryzacji, aby umożliwić, jak najłatwiejszy dostęp do serwisu posiadaczom gaśnic (karty nr 231-242, 354-356).

Z informacji przekazanych przez PROGAZ S.A. wynika, że od chwili zawarcia porozumienia przez Producentów zaburzeniu uległy jego relacje z autoryzowanymi zakładami serwisowymi. Autoryzacje były wydawane na okres 2 lat. Wielu serwisantów PROGAZ S.A., którym upływa okres ważności autoryzacji nie ubiega się ponownie o jej udzielenie. Uzasadniane jest to tym, że zakład serwisowy po zawarciu porozumienia przez Producentów musi podjąć decyzję, którego producenta gaśnice chce serwisować – w praktyce więc serwisanci rezygnują z serwisu gaśnic PROGAZ S.A.. Liczba autoryzowanych serwisantów zmniejszyła się z około (...) do (...) (karty nr 30-32). W marcu 2002r. ogłoszono upadłość w/w przedsiębiorcy.

Jeden z przedsiębiorców, któremu Producenci odmówili autoryzacji bez podania przyczyn stwierdził, iż brak autoryzacji powoduje utrudnienia w zaopatrywaniu się w części zamiennie od uczestników porozumienia. Skutkuje to niemożliwością dokonywania napraw gaśnic ze względu na brak potrzebnych ku temu części zamiennych i dyskryminuje firmy nie

posiadające autoryzacji w stosunku do tych firm, które autoryzację uzyskały (karty nr 279, 327-333).

Z informacji przekazanych przez KZWM wynika, że wartość sprzedaży podręcznego sprzętu gaśniczego realizowana za pośrednictwem autoryzowanych serwisantów w ogólnej wartości sprzedaży podręcznego sprzętu gaśniczego w latach 2000 – I kwartał 2002 wynosiła od (...) % do (...) % (karta nr 339). W Ogniochronie w/w udział w zależności od miesiąca sprzedaży wynosił pomiędzy (...) %, a (...) % (karta nr 351). Natomiast w GZWM udział autoryzowanych serwisantów, którzy mają podpisaną umowę handlową na sprzedaż sprzętu przeciwpożarowego w sprzedaży ogółem wynosi około (...) % ogółu sprzedaży. Znakomita większość sprzedaży w/w sprzętu realizowana jest poprzez składy fabryczne i przedstawicieli handlowych (karty nr 342-343).

Po zawiadomieniu stron postępowania o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie, GZWM pismem z dnia 24.06.2002r. (karta nr 405) poinformowały o rezygnacji z dniem 30.06.2002r. z uczestnictwa w porozumieniu w sprawie utworzenia wspólnej sieci autoryzowanych serwisów podręcznego sprzętu przeciwpożarowego. Jako przyczynę rezygnacji wskazano, że nie został zrealizowany główny cel zawarcia porozumienia tj. zagwarantowanie kompleksowej o najwyższym poziomie jakościowym obsługi rynku serwisu sprzętu przeciwpożarowego. Serwisanci nie byli zadowoleni ze współpracy z Producentami i sugerowali powrót do sytuacji, gdy współpracowali wyłącznie GZWM, ponieważ wskutek braku zaangażowania KZWM i Ogniochronu nie byli w stanie gwarantować odpowiedniej jakości świadczonych usług serwisowych. Ponadto, zdaniem GZWM, maleje jego udział w rynku sprzedaży podręcznego sprzętu gaśniczego, co jest skutkiem m.in. uczestnictwa w przedmiotowym porozumieniu (karta nr 417).

Na dowód wystąpienia z porozumienia GZWM przesłało pisma z dnia 24.06.2002r. kierowane do KZWM i Ogniochron informujące o tym fakcie (karty nr 418–419).

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Organ Antymonopolowy zważył co następuje.

Dla uznania, że sprawa ma charakter antymonopolowy niezbędne jest ustalenie czy w okolicznościach sprawy doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego. W świetle treści art. 1 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów celem regulacji w niej przyjętej jest zapewnienie rozwoju konkurencji, ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona interesów konsumentów. Pozwala to przyjąć, że ma ona charakter publicznoprawny i służy ochronie interesu ogólnospołecznego. Znajduje więc zastosowanie tylko wówczas, gdy zagrożony lub naruszony zostaje interes publiczny, polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego. Ustawa zatem w odniesieniu do przedsiębiorców chroni konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym. Działaniami antykonkurencyjnymi, bądź antykonsumenckimi, w tym rozumieniu są jedynie takie działania, które dotyczą sfery interesów szerszego kręgu uczestników rynku, a więc gdy dotyczą nie sytuacji pojedynczego przedsiębiorcy czy konsumenta, lecz zaburzeń na rynku, w rozumieniu negatywnych zjawisk charakteryzujących jego funkcjonowanie. Ingerencja Prezesa UOKiK uzasadniona byłaby tylko wówczas, gdyby służyła ochronie tak pojętej konkurencji lub interesu konsumentów. Celem ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie jest więc ochrona prywatnoprawnego interesu przedsiębiorcy bądź konsumenta. Podstawą do zastosowania przepisów w/w ustawy winno być zatem stwierdzenie, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes wyłącznie grupy lub jednostki. (Wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 03.04.2002r. sygn. akt XVII Ama 88/01).

Stosowanie przez Producentów praktyki ograniczającej konkurencję skutkuje na całym rynku produkcji podręcznego sprzętu gaśniczego, a także na rynku serwisu tego sprzętu. Praktyki ograniczające konkurencję będące przedmiotem oceny w niniejszym postępowaniu nie są

ograniczone do poszczególnych jednostek lub do ich grupy, ale skutkują w stosunku do wszystkich obecnych i potencjalnych konkurentów Producentów, odnoszą również skutek w stosunku do konsumentów (odbiorców) w/w sprzętu.

Ponadto jak wyżej wskazano ustawa antymonopolowa określa cel przyjęty w jej regulacji, jakim jest zapewnienie rozwoju konkurencji, ochrony przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję oraz ochrona interesów konsumentów. Tak określony cel ustawy wskazuje na jej publicznoprawny charakter. Ustawa znajduje zastosowanie wówczas, gdy zagrożony lub naruszony jest interes publiczny, polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego. Naruszenie przez przedsiębiorców zakazu porozumień ograniczających konkurencję zawartego w ustawie antymonopolowej związane jest więc z naruszeniem interesu publicznoprawnego.

Tak więc, w świetle powyższych wywodów, w niniejszym postępowaniu mamy do czynienia z naruszeniem interesu publicznoprawnego przez KZWM, GZWM i Ogniochron, co uzasadnia ocenę ich zachowania na rynku w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Porozumienia ograniczające dostęp do rynku lub eliminujące z rynku przedsiębiorców nim nie objętych, tym samym utrudniające przedsiębiorcom wchodzenie na rynek lub prowadzące do przymusowego opuszczenia go, uznawane są za jedno z najpoważniejszych naruszeń prawa konkurencji.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym polegające w szczególności na ograniczaniu dostępu do rynku lub eliminowaniu z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem.

Ponadto zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy antymonopolowej zakazu porozumień nie stosuje się do porozumień zawieranych między konkurentami, których łączny udział w rynku w roku kalendarzowym poprzedzającym zawarcie porozumienia nie przekracza 5 %.

Jak wskazano to wcześniej w dniu 02.11.2000r. zawarte zostało porozumienie pomiędzy KZWM, GZWM i Ogniochron w sprawie utworzenia wspólnej sieci autoryzowanych serwisów podręcznego sprzętu przeciwpożarowego. Z tego też względu jako rok kalendarzowy poprzedzający rok zawarcia porozumienia o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy antymonopolowej, należy przyjąć 1999r.

Zdaniem KZWM jego udział w rynku produkcji podręcznego sprzętu gaśniczego wynosi około (...) %, przy czym w zakresie poszczególnych produktów wynosi od (...) do (...) %. GZWM szacuje swój udział w rynku na około (...) %, natomiast Ogniochron na około (...) %. Również z informacji uzyskanych od konkurentów oraz przedsiębiorców zajmujących się serwisem podręcznego sprzętu gaśniczego wynika, że w/w Producenci posiadają największy udział w rynku produkcji sprzętu gaśniczego. Producenci ponadto wskazali, że ich udział w rynku systematycznie maleje m.in. ze względu na wejście na rynek krajowy przez zagranicznych producentów w/w sprzętu. W związku z powyższym należy przyjąć, że łączny udział w rynku Producentów w roku poprzedzającym rok zawarcia porozumienia w zdecydowany sposób przekraczał 5 %.

Zgodnie z doktryną oraz orzecznictwem antymonopolowym przez porozumienia należy rozumieć powiązania gospodarcze łączące niezależne (samodzielne) podmioty. W związku z tym porozumienia zawierane pomiędzy podmiotem dominującym, a podmiotem zależnym nie należą do kategorii porozumień o których mowa w art. 5 ustawy antymonopolowej i dlatego też nie powinny podlegać ocenie przepisów ustawy antymonopolowej zakazującej zawierania porozumień ograniczających konkurencję. W związku z tym, że w świetle zapisu art. 4 pkt 3 ustawy antymonopolowej Ogniochron jest podmiotem dominującym w stosunku do KZWM, w niniejszej sprawie należy przyjąć, że stronami porozumienia ograniczającego konkurencję są Ogniochron wraz z podmiotem zależnym KZWM z jednej strony, i GZWM z drugiej strony.

Definicję rynku właściwego zawiera art. 4 pkt 8 ustawy antymonopolowej. Rynek właściwy to rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji.

Praktyki ograniczające konkurencję ujawniają się na rynku. W niniejszej sprawie rynkiem właściwym w ujęciu geograficznym jest rynek krajowy, a towarem podręczny sprzęt gaśniczy. Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 kwietnia 1998r. w sprawie wyrobów służących do ochrony przeciwpożarowej, które mogą być wprowadzane do obrotu i stosowane wyłącznie na podstawie certyfikatu zgodności (Dz.U. Nr 55, poz. 362) za podręczny sprzęt gaśniczy uznaje się gaśnice przenośne, agregaty gaśnicze, hydronetki i koce gaśnicze.

W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z porozumieniem ograniczającym konkurencję polegającym na ograniczaniu dostępu do rynku lub eliminowaniu z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem poprzez utworzenie przez Producentów wspólnej sieci autoryzowanych serwisów podręcznego sprzętu przeciwpożarowego.

Porozumienia ograniczające konkurencję mogą występować jako porozumienia poziome zawierane przez konkurentów, jak i pionowe, których stronami są przedsiębiorcy działający na różnych szczeblach produkcji lub dystrybucji. Porozumienia poziome prowadzą wprost do osłabienia konkurencji w drodze wpływania na strukturę podmiotową rynku. Porozumienia te mogą zmierzać do ograniczenia uczestników rynku, na którym zawierający je wspólnie działają.

Kolektywne ograniczenie konkurencji może polegać na sztucznym ograniczaniu działalności innych uczestników rynku. Ograniczenie dostępu do rynku może dotyczyć zarówno konkurentów jak producentów, dystrybutorów, detalistów. Ograniczenie dostępu do rynku może nastąpić zwłaszcza wówczas, gdy przedsiębiorcy są pozbawieni dostępu do źródeł zaopatrzenia lub zbytu. Powodem ograniczenia konkurencji może być istnienie porozumienia między większością dostawców. W tym rodzaju porozumienia negatywne skutki praktyk są przyjmowane już wtedy, gdy są założeniem uczestników porozumienia. Dla ich stwierdzenia nie jest konieczne osiągnięcie rezultatu w postaci ograniczenia lub eliminowania innych przedsiębiorców z rynku. „Porozumienia monopolistyczne mają taką właściwość, że organizują rynek, w wyniku czego daje on fałszywe sygnały dotyczące ceny, wielkości zapotrzebowania poszukiwanego towaru, ilości na rynku możliwych sprzedawców, producentów itp. Innymi słowy zniekształcają rynek, nie może on bowiem spełniać swych normalnych funkcji” („Reguły konkurencji, a transakcje wyłączne” T.IV str. 73-79”).

Porozumienie, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej może być określone jako porozumienie ograniczające dostęp do rynku. Zauważyć bowiem należy, że zarówno ograniczenie dostępu do rynku, jak też eliminowanie przedsiębiorców są działaniami zwróconymi przeciwko innym uczestnikom rynku. Nie jest przy tym sprecyzowane kim są przedsiębiorcy dotknięci skutkami porozumienia. Z reguły nie są to wyłącznie konkurenci uczestników porozumienia, ale również kontrahenci, czyli podmioty znajdujące się na różnych szczeblach obrotu gospodarczego (producenci, dystrybutorzy). Dyskryminujący charakter porozumień ograniczających dostęp do rynku wymaga, aby ocena takich praktyk przebiegała zawsze pod kątem ustalenia negatywnego oddziaływania na innych przedsiębiorców. Zakres porozumień tego typu chroni w szczególności indywidualny interes uczestników rynku. Ograniczenie swobody wejścia na rynek jest uznawane za jedną z najcięższych praktyk ograniczających konkurencję.

Porozumieniami ograniczającymi dostęp do rynku zawartymi przez przedsiębiorców na różnych szczeblach obrotu towarowego są porozumienia dystrybucyjne. Porozumienia takie są na ogół traktowane przez prawo antymonopolowe za legalne, bowiem utworzenie własnej sieci handlowej przez producentów samo przez się nie jest uznawane za nielegalne, gdy nie

powoduje co do zasady ograniczenia konkurencji, a nawet może ją zaostrzać. Porozumienia te stwarzają zwykle uczestnikom sieci korzystniejsze warunki zaopatrywania i sprzedaży towarów, co poprawia ich sytuację konkurencyjnie. Istnienie kilku równoległych sieci sprzyja w takich sytuacjach wzmocnieniu konkurencji. Porozumienia dystrybucyjne mogą być jednak uznane za naruszające art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej, gdy zawierają klauzule w istotny sposób ograniczające konkurencję, a także, gdy są podstawą tworzenia sieci dystrybucyjnych przez przedsiębiorców dominujących na rynku, bowiem w takiej sytuacji ograniczenia konkurencji wewnątrzmarkowej nie są równoważone silniejszą konkurencją międzymarkową. Ponadto za zakazane uznaje się zawieranie porozumień dystrybucyjnych, gdy istnieją wysokie bariery tworzenia przez innych producentów własnych sieci sprzedaży, jeśli na skutek tego nabywcy utraciliby możliwość zaopatrywania się w towary substytutatywne.

W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że celem zawarcia porozumienia przez Producentów było ograniczenie konkurencji na rynku w ten sposób, aby ograniczyć dostęp do rynku lub wyeliminować z rynku innych producentów (również importerów) podręcznego sprzętu gaśniczego. Równocześnie zawarcie tego porozumienia mogło skutkować zaburzeniem konkurencji na rynku właściwym, a także na rynku serwisu w/w sprzętu.

Ze zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego wynika, że KZWM, GZWM i Ogniochron dopuścili się naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez zawarcie porozumienia ograniczającego konkurencję polegającego na utworzeniu wspólnej sieci autoryzowanych serwisów podręcznego sprzętu przeciwpożarowego.

Żaden z argumentów przedstawionych przez w/w przedsiębiorców mających stanowić uzasadnienie dla utworzenia wspólnej sieci autoryzowanych serwisów nie znajduje uzasadnienia. Argumenty te mogą stanowić jedynie uzasadnienie dla tworzenia autoryzowanej sieci serwisowej przez producenta określonych dóbr, nie stanowią jednak podstawy do zawierania w tym zakresie porozumienia przez konkurentów na rynku.

Zgodnie z pkt 1 porozumienia zawartego przez Producentów w dniu 02.11.2000r. celem jego zawarcia było uporządkowanie rynku serwisowego podręcznego sprzętu przeciwpożarowego. Faktycznie jednak Producenci zamierzali nie tyle uporządkować rynek serwisu podręcznego sprzętu przeciwpożarowego, co sobie go podporządkować. Świadczy o tym treść umów zawartych z serwisantami oraz zapisy zawarte w *Warunkach posiadania wspólnej autoryzacji producentów podręcznego sprzętu gaśniczego*. Przede wszystkim jednak porozumienie KZWM, GZWM i Ogniochronu wymierzone było w innych producentów podręcznego sprzętu gaśniczego. Utworzenie wspólnej sieci serwisowej miało na celu nie tyle poprawę jakości świadczonych usług serwisowych oraz wypracowanie pewnych standardów w tym zakresie korzystnych dla użytkowników gaśnic, ale ograniczenie konkurencji na rynku i eliminację z niego innych producentów podręcznego sprzętu przeciwpożarowego. Producenci w istocie zmierzali więc do podporządkowania sobie w całości rynku produkcji i sprzedaży w/w sprzętu wraz z rynkiem jego serwisu.

Jak wskazano to wcześniej porozumienia poziome prowadzą wprost do osłabienia konkurencji w drodze wpływania na strukturę podmiotową rynku. Porozumienia te mogą zmierzać do ograniczenia uczestników rynku, na którym zawierający je wspólnie działają. Dlatego też należy w tym miejscu zwrócić uwagę na fakt, iż zawarcie porozumienia mogło skutkować tym, iż inni producenci gaśnic mogli utracić znaczną część dotychczasowych sprzedawców i serwisantów produkowanych przez nich towarów, a tym samym pogorszyły się warunki prowadzonej przez nich działalności gospodarczej.

Faktycznie skutek taki nastąpił na rynku. Jak wskazano to wcześniej przed ogłoszeniem upadłości PROGAS S.A. liczba autoryzowanych serwisantów w/w przedsiębiorcy spadła z około (...) do (...). Jeśli chodzi o serwisantów sprzętu gaśniczego produkowanego przez firmę Gloria ich liczba zmalała ze (...) do (...), czyli o około (...)% (karty nr 30-31, 354). Spadek liczby serwisantów wynika z faktu, że autoryzowani serwisanci Producentów w

umowie z nimi, a także zgodnie z *Warunkami posiadania wspólnej autoryzacji producentów podręcznego sprzętu gaśniczego* zobowiązali się do prowadzenia serwisu i sprzedaży podręcznego sprzętu gaśniczego wyłącznie produkcji KZWM, GZWM i Ogniochronu. Niezastosowanie się do tego zobowiązania stanowi podstawę do rozwiązania przez Producentów umowy z serwisantem w oparciu o którą udzielono autoryzacji w trybie natychmiastowym.

Tak więc zawarcie przedmiotowego porozumienia mogło wywołać i wywołało szereg negatywnych skutków na szczeblu produkcji podręcznego sprzętu gaśniczego. Producenci nie będący uczestnikami porozumienia utracili możliwość sprzedaży swoich produktów za pośrednictwem przedsiębiorców będących autoryzowanymi serwisantami Producentów. Jak wynika z przytoczonych wcześniej informacji przekazanych przez Producentów, znaczna część produkowanych przez nich towarów dystrybuowana jest za pośrednictwem autoryzowanych serwisantów dlatego, że serwisanci oprócz działalności serwisowej zajmują się również działalnością handlową. Stąd też zobowiązanie autoryzowanych serwisantów do prowadzenia sprzedaży podręcznego sprzętu gaśniczego wyłącznie produkcji KZWM, GZWM i Ogniochronu mogło wywołać i wywołało skutki w postaci ograniczenia innym producentom podręcznego sprzętu gaśniczego dostępu do rynku, co w efekcie mogło skutkować ich eliminacją z rynku.

Ponadto producenci nie będący uczestnikami porozumienia utracili możliwość serwisu swoich produktów za pośrednictwem przedsiębiorców będących autoryzowanymi serwisantami Producentów. Producenci nie będący uczestnikami porozumienia wydatkowali środki finansowe na przeszkolenie przedsiębiorców zajmujących się serwisem podręcznego sprzętu gaśniczego, którym wydawano stosowne certyfikaty (autoryzacje). Z chwilą stworzenia wspólnej sieci serwisowej przez Producentów, część przedsiębiorców przeszkolonych przez producentów nie będących uczestnikami porozumienia (którzy uzyskali autoryzacje KZWM, GZWM i Ogniochronu) zaprzestało serwisu produkowanego przez nich podręcznego sprzętu gaśniczego. Stąd też wydatkowanie w/w środków pieniężnych nie przyniosło spodziewanych korzyści i spodziewany cel ich wydatkowania nie został osiągnięty. Stwierdzić również należy, że utrata w/w serwisantów przez producentów nie będących uczestnikami porozumienia skutkuje koniecznością wydatkowania przez nich kolejnych środków finansowych na przeszkolenie przedsiębiorców zajmujących się serwisem podręcznego sprzętu gaśniczego w celu wydania im stosownych certyfikatów (autoryzacji).

Jak wynika z twierdzeń Producentów, dobór autoryzowanych serwisantów oparty był m.in. na kryterium jakości świadczonych usług oraz jakości wyposażenia warsztatu serwisowego. Siła rynkowa Producentów wynikająca z zajmowanej przez nich pozycji na rynku spowodowała, iż mieli oni możliwość doboru do swojej sieci serwisowej najlepszych serwisantów, przy czym nie ponosili oni z tytułu stworzenia sieci żadnych kosztów. Inni producenci działający na rynku, albo zamierzający prowadzić działalność gospodarczą na tym rynku utracili możliwość pozyskania do swoich sieci serwisowych części z serwisantów działających na rynku, gdyż ci z tytułu zawartych z Producentami umów nie mogą serwisować sprzętu gaśniczego innych producentów. Aby sprostać konkurentom, przedsiębiorcy nie objęci porozumieniem musieliby wydatkować znaczne środki finansowe w celu stworzenia swoich sieci serwisowych w tym m.in. na przeszkolenie serwisantów oraz wyposażenie warsztatów serwisowych. Tak więc, objęcie przez Producentów własną siecią serwisową części z serwisantów działających na rynku wymierzone było przeciwko konkurentom na rynku produkcji podręcznego sprzętu gaśniczego i w istotny sposób ograniczyło konkurencję na rynku właściwym.

Zawarcie przez Producentów porozumienia wywołało również ten skutek, że zaburzyło warunki konkurowania pomiędzy samymi uczestnikami porozumienia. W warunkach obrotu gospodarczego wszyscy uczestnicy rynku wprowadzający na niego określone towary rywalizują pomiędzy sobą w taki sposób, aby przyciągnąć do siebie jak największą liczbę kontrahentów. Rywalizacja ta wyraża się m.in. w wysokości oferowanych cen, jakości dostarczanych na rynek towarów, stosowanych warunkach zakupu i sprzedaży towarów oraz

zapewnieniu odpowiedniego ich serwisu. Tak więc rywalizacja pomiędzy uczestnikami rynku występuje w wielu płaszczyznach. W sytuacji, gdy podmioty działające na rynku dokonają w jakiegokolwiek formie uzgodnienia, że nie będą rywalizować pomiędzy sobą w określonym zakresie to wówczas w istotny sposób zachwiana zostaje konkurencja pomiędzy nimi. W przedmiotowej sprawie Producenci uzgodnili, że nie będą ze sobą rywalizować w zakresie oferowanego serwisu podręcznego sprzętu gaśniczego produkowanego przez siebie zawierając porozumienie w sprawie utworzenia wspólnej sieci autoryzowanych serwisów podręcznego sprzętu przeciwpożarowego. Tak więc wyłączony został z płaszczyzny konkurencji jeden z podstawowych jego elementów. O jego randze świadczy fakt, że właśnie ten element w intencji Producentów miał być podstawą do umocnienia własnej pozycji na rynku kosztem pozostałych konkurentów. O rozmiarze przewinienia świadczy również okoliczność, że jak to wykazano to we wcześniejszej części niniejszej decyzji Producenci łącznie posiadają bardzo wysoki (dominujący) udział w sprzedaży podręcznego sprzętu gaśniczego na terenie kraju. Stąd też KZWM, GZWM i Ogniochron zawierając porozumienie w sprawie utworzenia wspólnej sieci autoryzowanych serwisów podręcznego sprzętu przeciwpożarowego w znacznym stopniu ograniczyli warunki konkurencji pomiędzy sobą, a tym samym naruszono i ograniczono konkurencję na rynku właściwym.

Jak wskazano to wcześniej porozumienia dystrybucyjne są niejednokrotnie traktowane przez prawo antymonopolowe za legalne dlatego, że utworzenie własnej sieci handlowej przez producentów samo przez się nie jest uznawane za nielegalne, gdy nie powoduje co do zasady ograniczenia konkurencji, a nawet może ją zaostrzać. Porozumienia te stwarzają zwykle uczestnikom sieci korzystniejsze warunki zaopatrywania i sprzedaży towarów, co poprawia ich sytuację konkurencyjnie. Istnienie kilku równoległych sieci sprzyja w takich sytuacjach wzmocnieniu konkurencji. Porozumienia dystrybucyjne mogą być jednak uznane za naruszające ustawę antymonopolową, gdy zawierają klauzule w istotny sposób ograniczające konkurencję. Powyższe wywody odnoszą się również do tworzenia przez producentów określonych towarów sieci punktów serwisowych.

Producenci w *Warunkach posiadania wspólnej autoryzacji producentów podręcznego sprzętu gaśniczego* oraz w umowach z autoryzowanymi serwisantami zobowiązali ich do prowadzenia serwisu i sprzedaży podręcznego sprzętu gaśniczego wyłącznie produkcji KZWM, GZWM i Ogniochronu oraz stosowania w naprawach i konserwacji części zamiennych wyłącznie wyprodukowanych przez Producentów (§3 pkt 2 A i B umowy – karta nr 394 verte, pkt 4 *Warunków* – karta nr 225).

Równocześnie Producenci zobowiązali się do stosowania preferencyjnych cen części zamiennych sprzedawanych autoryzowanym serwisantom oraz do podjęcia przedsięwzięć ograniczających dostęp do części zamiennych zakładom konserwującym podręczny sprzęt gaśniczy, które nie gwarantują odpowiedniego standardu usług w tym zakresie. W związku z tym, że autoryzacja była udzielana przedsiębiorcom, którzy zdaniem Producentów, gwarantują określony standard usług, zapis ten dotyczy serwisantów, którzy nie posiadają autoryzacji.

Takie zapisy mogły spowodować i spowodowały to, iż serwisanci, którzy przed zawarciem porozumienia sprzedawali i serwisowali gaśnice różnych producentów, po wejściu porozumienia w życie, chcąc uzyskać i utrzymać autoryzację Producentów zmuszeni zostali do rezygnacji z części prowadzonej działalności i zaprzestali sprzedaży i serwisu gaśnic innych producentów. Decyzje serwisantów w głównej mierze były spowodowane tym, iż Producenci posiadają łącznie ponad (...) % udziału w rynku sprzedaży oraz, jak twierdzą sami Producenci, około (...) % wykorzystywanych (użytkowanych) gaśnic w kraju zostało przez nich wyprodukowanych. Tym samym serwisanci rezygnowali ze sprzedaży i serwisu gaśnic innych producentów, tak aby mieć możliwość sprzedaży i serwisu gaśnic Producentów oraz zakupu od nich części zamiennych po preferencyjnych cenach. Działając samodzielnie Producenci nie byłoby w stanie zaoferować zakładom serwisowym warunków przewidzianych w umowie z autoryzowanym serwisantem licząc na ich akceptację. Tak więc przedmiotowe porozumienie wywołało negatywne skutki na szczeblu dystrybucji oraz serwisu podręcznego sprzętu gaśniczego. Przedsiębiorcy zajmujący się sprzedażą podręcznego sprzętu gaśniczego

z chwilą uzyskania autoryzacji Producentów zobowiązani zostali do rezygnacji ze sprzedaży sprzętu gaśniczego innych producentów, tym samym w części ograniczony został zakres prowadzonej przez nich działalności gospodarczej. Ponadto w/w autoryzowani serwisanci zgodnie z warunkami autoryzacji i umową zrezygnowali z serwisu podręcznego sprzętu gaśniczego innych producentów, co również wywołało skutek w postaci ograniczenia zakresu prowadzonej przez nich działalności gospodarczej.

Zgodnie z § 5 umowy zawartej z serwisantem Producenci są uprawnieni do jej rozwiązania w trybie natychmiastowym w przypadku cofnięcia autoryzacji, bądź też w przypadku rażącego naruszenia postanowień umowy przez autoryzowanego serwisanta. W szczególności za rażące naruszenie umowy uważa się nie wywiązywanie się przez serwisanta z obowiązku prowadzenia serwisu i naprawy podręcznego sprzętu gaśniczego tylko i wyłącznie w oparciu o części producentów oraz prowadzenia sprzedaży podręcznego sprzętu gaśniczego wyłącznie pochodzącego od producentów (karta nr 393 verte). Równocześnie w pkt 14 *Warunków posiadania wspólnej autoryzacji producentów podręcznego sprzętu gaśniczego* zawarto zastrzeżenie, iż udzielenie autoryzacji jest niezależną decyzją producentów. Producenci mogą nie udzielić autoryzacji pomimo spełnienia wymogów zawartych w w/w *Warunkach* przez ubiegającego się o autoryzację (karta nr 225). Każdy serwisant zobowiązany został do wpłaty kwoty (...) PLN + 22% VAT na rzecz Producentów, jako opłaty za postępowanie autoryzacyjne oraz kwoty (...) PLN +22% VAT, jako opłaty za tablicę informacyjną (karty nr 47, 102, 191-192).

Umieszczenie przedmiotowych warunków w stosunkach umownych z serwisantami możliwe było jedynie z uwagi na bardzo silną pozycję rynkową posiadaną przez Producentów działających łącznie. Faktycznie więc korzyści wynikające z utworzenia sieci serwisowej wystąpiły po stronie Producentów. Nie ponieśli oni z tytułu utworzenia sieci żadnych kosztów. W umowach z serwisantami Producenci zagwarantowali sobie prawo do rozwiązania tych umów praktycznie bez podania przyczyn. Wynika to stąd, że rozwiązanie umowy było możliwe w wypadku cofnięcia przez Producentów autoryzacji, natomiast „udzielenie autoryzacji jest niezależną decyzją producentów” co wynika z w/w *Warunków*. Tym samym Producenci w pełni uzależnili od siebie serwisantów produkowanego przez nich podręcznego sprzętu gaśniczego. W warunkach istnienia nieskrępowanej konkurencji na rynku, w sytuacji istnienia kilku sieci serwisowych różnych producentów, zawarcie w/w warunków umów z serwisantami nie byłoby możliwe. Serwisant wówczas miałby prawo wyboru przystąpienia do sieci producenta, która stwarza mu, jego zdaniem, najlepsze warunki funkcjonowania na rynku i prowadzenia działalności gospodarczej. Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż w *Warunkach* zawarto zapis zgodnie z którym, Producenci mogą nie udzielić autoryzacji pomimo spełnienia warunków przez serwisanta ubiegającego się o jej przyznanie. Powyższy zapis był możliwy wyłącznie z tego powodu, że producenci wspólnie posiadają taką siłę rynkową, która pozwoliła im taki zapis umieścić w *Warunkach*. W wypadku istnienia na rynku kilku sieci serwisowych poszczególnych producentów podręcznego sprzętu gaśniczego i rzeczywistej konkurencji pomiędzy nimi, żaden z producentów nie byłby w stanie zamieścić w/w warunku. Każdy z producentów musiałby wówczas stworzyć jednolite i przejrzyste kryteria przystąpienia do własnej sieci serwisowej, natomiast serwisanci oceniając wymogi stawiane przez poszczególnych producentów, dokonywaliby wyboru do której sieci chcą przystąpić. Tak więc, Producenci wykorzystując posiadaną wspólnie siłę rynkową zapewnili sobie takie prowadzenie działalności gospodarczej, które gwarantuje im jedynie korzyści, a równocześnie zwalnia z pewnych obowiązków, które musieliby ponieść, gdyby działali w warunkach nieskrępowanej konkurencji.

Stąd też zawarcie przedmiotowego porozumienia skutkowało ograniczeniem konkurencji na szczeblu dystrybucji i serwisu podręcznego sprzętu gaśniczego.

Szczególną postacią porozumienia eliminującego dostęp do rynku jest kolektywny bojkot. Porozumienie to polegające na uzgodnionej odmowie wchodzenia w relacje handlowe z określonymi podmiotami ujawniać się może na wszystkich poziomach produkcji i

dystrybucji. Przykładem tej praktyki jest odmowa Producentów sprzedaży towarów tym dystrybutorom, którzy ich zdaniem nie gwarantują odpowiedniego standardu usług (§ 3 pkt D umowy, karta nr 393). Producenci zobowiązali się do ograniczenia dostępu do części zamiennych zakładom konserwującym podręczny sprzęt gaśniczy, które nie gwarantują odpowiedniego standardu usług, poprzez których należy rozumieć serwisantów nie posiadających autoryzacji Producentów. Zdaniem Producentów podręczny sprzęt gaśniczy powinien być serwisowany w oparciu o oryginalne części zamienne, co gwarantuje, skuteczność gaśniczą takiego sprzętu. Stosowanie w naprawach sprzętu gaśniczego nieoryginalnych części zamiennych (nie pochodzących od producentów sprzętu) może skutkować nieprawidłową pracą takiego sprzętu. W związku z tym, Producenci zobowiązując się do ograniczenia dostępu do części zamiennych pewnej grupie zakładów konserwujących podręczny sprzęt gaśniczy uniemożliwiają tym zakładom serwisowym należyte świadczenie usług. Dlatego też w znacznym stopniu utrudnione zostało tym zakładom prowadzenie działalności gospodarczej i znalazły się one w znacznie gorszej sytuacji niż autoryzowani serwisanci Producentów, co w istotnym stopniu narusza konkurencję na rynku serwisu podręcznego sprzętu gaśniczego. W konsekwencji skutkiem zawarcia przez KZWM, GZWM i Ogniochron przedmiotowego porozumienia może być wyeliminowanie z rynku serwisu podręcznego sprzętu gaśniczego przedsiębiorców, którzy zdaniem Producentów nie gwarantują odpowiedniego standardu usług.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że właściciel obiektu wyposażonego w gaśnice, będzie zainteresowany tym, aby wszystkie gaśnice w obiekcie pochodziły od trzech producentów tak, aby ich serwisem mógł zajmować się jeden z serwisantów bez konieczności serwisowania gaśnic pochodzących od różnych producentów przez różne punkty serwisowe. Tym samym zawarcie przez Producentów porozumienia ma wpływ na decyzje podejmowane przez nabywców podręcznego sprzętu gaśniczego, którzy będą skłonni nabywać wyłącznie podręczny sprzęt przeciwpożarowy Producentów, tak aby serwisowanie tego sprzętu było jak najmniej czasochłonne i nie powodowało nadmiernych uciążliwości. W oczywisty więc sposób naruszone zostały tym samym reguły zdrowej konkurencji na rynku.

Zachowania producentów należy ocenić również w kontekście sytuacji gospodarczej występującej na rynku produkcji podręcznego sprzętu gaśniczego.

Porozumienia ograniczające konkurencję są jednym z najbardziej typowych zachowań przedsiębiorców podejmowanych w celu ograniczenia konkurencji na rynku. Zgodnie z doktryną (S. Gronowski: „Ustawa antymonopolowa – komentarz” wyd. 2 Wydawnictwo C.H. Beck Warszawa 1999 str. 79) skłonność do zawierania porozumień zależy od wielu czynników i jest tym większa, im:

- ostrzejsze są ograniczenia po stronie popytu,
- mniejsza jest liczba sprzedawców, których interesy wymagają uzgodnienia,
- wyższy stopień jednorodności charakteryzujący oferowane towary,
- mniejszy jest stopień wykorzystania przez sprzedawców istniejących zdolności wytwórczych,
- wyższe są bariery wejścia na rynek.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z opisanymi w/w czynnikami, które skłoniły Producentów do zawarcia porozumienia ograniczającego konkurencję. W związku z malejącym popytem na wyroby Producentów, stałym ograniczaniem ich udziału w rynku oraz coraz większą konkurencją ze strony producentów zagranicznych, Producenci dokonali powołania wspólnej sieci autoryzowanych serwisów celem ochrony swoich interesów gospodarczych, a tym samym ograniczenia konkurencji na rynku. Ponieważ żaden z Producentów samodzielnie nie byłby w stanie narzucić autoryzowanym serwisantom warunków umów zgodnie z którymi serwisant jest uprawniony do sprzedaży i serwisu sprzętu wyłącznie jednego Producenta, Producenci narzucili w/w warunki wspólnie. Takim działaniem spowodowali, że znaczna część przedsiębiorców dokonujących serwisu sprzętu przeciwpożarowego również innych producentów, zrezygnowało z tego typu działalności

(karty nr 30-31, 354). Tym samym inni producenci utracili część swoich serwisantów. Ponadto producenci, którzy dopiero chcieliby wejść na rynek mają ograniczoną możliwość w wyborze przedsiębiorców uprawnionych do prowadzenia serwisu produkowanego przez nich sprzętu.

Producenci do swej sieci serwisowej pozyskali przede wszystkim największe i najlepiej wyposażone serwisy nie inwestując w nie w żaden sposób, co również stawia obecnych i potencjalnych konkurentów w gorszej sytuacji niż Producentów.

Jak wskazano to wcześniej w świetle zapisu art. 4 pkt 3 ustawy antymonopolowej Ogniochron jest podmiotem dominującym w stosunku do KZWM i w niniejszej sprawie przyjęto, że stronami porozumienia ograniczającego konkurencję są Ogniochron wraz z podmiotem zależnym KZWM z jednej strony, a z drugiej strony GZWM. GZWM z dniem 30.06.2002r. zrezygnował z uczestnictwa w porozumieniu w sprawie utworzenia wspólnej sieci autoryzowanych serwisów podręcznego sprzętu przeciwpożarowego (karty nr 405, 417-419). W związku z powyższym przedmiotowa decyzja została wydana w oparciu o art. 10 ustawy antymonopolowej zgodnie z którym nie wydaje się decyzji o której mowa w art. 9, jeżeli zachowanie rynkowe przedsiębiorcy albo związku przedsiębiorców przestało naruszać zakazy określone w art. 5. W w/w przypadku Organ Antymonopolowy wydaje decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt, iż rezygnacja przez GZWM z uczestnictwa w porozumieniu nastąpiła po zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie. Z powyższego można wnioskować, iż GZWM zdając sobie sprawę z konsekwencji, jakie może ponieść z tytułu udziału w porozumieniu ograniczającym konkurencję zaniechał uczestnictwa w tym porozumieniu. Sugeruje to również pismo Ogniochronu z dnia 10.07.2002r. (karty nr 421-425). Świadczy to pośrednio, że członkowie porozumienia – Producenci byli świadomi, iż ich zachowanie jest nielegalne, gdyż jego celem było wyeliminowanie konkurentów z rynku, a tym samym ograniczenie konkurencji.

W związku z powyższym należało orzec jak w pkt I sentencji.

II. Zgodnie z art. 101 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w przypadku dopuszczenia się przez przedsiębiorcę naruszenia zakazu określonego w art. 5 w/w ustawy, Organ Antymonopolowy może nałożyć na tego przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość od 1 000 do 5 000 000 euro, jednak nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Wysokość nałożonej kary powinna spełniać funkcję prewencyjną tj. zapobiegać w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy, a także represyjną tj. stanowić reperkusje za jej naruszenie. W zależności od stopnia naruszenia przepisów ustawy, ustala się funkcję prewencyjną lub represyjną za wiodącą.

W punkcie I sentencji niniejszej decyzji, Organ Antymonopolowy uznał, iż Ogniochron zawarł porozumienie, o jakim mowa w art. 5 ust.1 pkt 6 ustawy antymonopolowej. Wobec czego zgodnie z art. 101 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy, Organ Antymonopolowy może nałożyć na Ogniochron karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość od 1000 do 5 000 000 euro.

O wysokości kary, decyduje zgodnie z art. 104 tej ustawy, okres, stopień oraz okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów ustawy. Ponadto zgodnie z art. 112 tej ustawy, przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej bierze się pod uwagę również naruszenie przepisów ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz.U. z 1999r. Nr 52, poz. 547 ze zmian. Dz.U. z 2000r. Nr 31, poz. 381; Nr 60, poz. 704).

Biorąc powyższe pod uwagę oraz fakt, że porozumienie ograniczające dostęp do rynku lub eliminujące z rynku przedsiębiorców nim nie objętych uznawane jest za jedno z najpoważniejszych naruszeń prawa konkurencji, Organ Antymonopolowy postanowił o nałożeniu na Ogniochron kary pieniężnej w wysokości 98 613,2 PLN, tj. równowartości 28000 euro. Zgodnie z art. 115 ustawy antymonopolowej, wartość euro podlega przeliczeniu

na złote według kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary pieniężnej. Średni kurs euro ogłoszony przez NBP w ostatnim dniu roboczym, roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary, tj. w dniu 31.12.2001r. wyniósł 3,5219 PLN.

Kwota kary została ustalona w wysokości 5,4 % kary maksymalnej jaką zgodnie z art.101 ust.2 pkt 1 ustawy antymonopolowej, mógł nałożyć Organ Antymonopolowy za naruszenie przepisów tej ustawy (karta nr 389).

Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej Organ Antymonopolowy wziął pod uwagę fakt, iż zawarcie przez Ogniochron porozumienia ograniczającego konkurencję skutkowało ograniczeniem konkurencji na rynku właściwym, co powoduje ujemne skutki nie tylko dla konkurencji na tym rynku, ale także i konsumentów. Uwzględniono również okoliczność, że w latach 2000-2001 Ogniochron osiągnął dodatni wynik finansowy. Ponadto Ogniochron, jako podmiot dominujący w stosunku do KZWM posiada decydujący wpływ na działalność tego przedsiębiorcy, a tym samym kształtuje on politykę gospodarczą całej grupy kapitałowej. Zgodnie z art. 104 w/w ustawy antymonopolowej Organ Antymonopolowy przy ustaleniu wysokości kary wziął pod uwagę brak uprzedniego naruszenia przez Ogniochron przepisów ustawy antymonopolowej.

Dlatego też, aby kara pieniężna spełniała przede wszystkim swoją funkcję represyjną za naruszenie przepisów ustawy, Organ Antymonopolowy postanowił o nałożeniu kary pieniężnej w wysokości równowartości 28 000 euro.

Karę należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000 w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

W związku z powyższym należało orzec jak w pkt II sentencji.

III. Jak wskazano to w uzasadnieniu punktu II niniejszej decyzji, zgodnie z art. 101 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w przypadku naruszenia przez przedsiębiorcę zakazu określonego w art. 5 w/w ustawy, Organ Antymonopolowy może nałożyć na tego przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość od 1000 do 5 000 000 euro, jednak nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Wysokość nałożonej kary powinna spełniać funkcję prewencyjną tj. zapobiegać w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy a także i represyjną tj. stanowić reperkusję za jej naruszenie. W zależności od stopnia naruszenia przepisów ustawy ustala się funkcję prewencyjną lub represyjną za wiodącą.

W punkcie I sentencji niniejszej decyzji, Organ Antymonopolowy uznał, iż KZWM zawarły porozumienie o jakim mowa w art. 5 ust. 1 pkt 6 tej ustawy. Wobec czego zgodnie z art. 101 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy, Organ Antymonopolowy może nałożyć na KZWM karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość od 1000 do 5 000 000 euro.

Biorąc pod uwagę zapis art. 104 oraz art. 112 ustawy antymonopolowej oraz fakt, że porozumienie ograniczające dostęp do rynku lub eliminujące z rynku przedsiębiorców nim nie objętych uznawane jest za jedno z najpoważniejszych naruszeń prawa konkurencji, Organ Antymonopolowy postanowił o nałożeniu na KZWM kary pieniężnej w wysokości 49 306,6 PLN tj. równowartości 14 000 euro. Zgodnie z art. 115 ustawy antymonopolowej, wartość euro podlega przeliczeniu na złote według kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary pieniężnej. Średni kurs euro ogłoszony przez NBP w ostatnim dniu roboczym, roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary, tj. w dniu 31.12.2001r. wyniósł 3,5219 PLN. Kwota kary została ustalona w wysokości 3,4% kary maksymalnej jaką zgodnie z art.101 ust.2 pkt 1 ustawy antymonopolowej, mógł nałożyć Organ Antymonopolowy za naruszenie przepisów tej ustawy (karta nr 384).

Ponadto zgodnie z art. 104 w/w ustawy antymonopolowej Organ Antymonopolowy przy ustaleniu wysokości kary wziął pod uwagę uprzednie naruszenie przez KZWM przepisów ustawy antymonopolowej stwierdzone w decyzji nr RKT-30/97 z dnia 04.12.1997r., a także fakt, iż zawarcie przez KZWM porozumienia ograniczającego konkurencję skutkowało

ograniczeniem konkurencji na rynku właściwym, co powoduje ujemne skutki nie tylko dla konkurencji na tym rynku, ale także dla konsumentów. Ponadto uwzględniono fakt, iż w latach 2000 i 2001 KZWM osiągnęły ujemny wynik finansowy.

Nadto należy również zwrócić uwagę na fakt, iż KZWM, jako podmiot zależny od Ogniochronu w ograniczonym zakresie posiadają wpływ na prowadzenie swojej polityki gospodarczej i w znacznym zakresie zobowiązane są do realizacji celów założonych przez podmiot dominujący w stosunku do nich.

Dlatego też aby kara pieniężna spełniała przede wszystkim swoją funkcję represyjną za naruszenie przepisów ustawy, oraz biorąc pod uwagę naruszenie po raz drugi przepisów ustawy antymonopolowej, Organ Antymonopolowy postanowił o nałożeniu kary pieniężnej w wysokości równowartości 14 000 euro.

Karę należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000 w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

W związku z powyższym należało orzec jak w pkt III sentencji.

IV. Jak wskazano to w uzasadnieniu punktu II i III niniejszej decyzji, zgodnie z art. 101 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w przypadku naruszenia przez przedsiębiorcę zakazu określonego w art. 5 w/w ustawy, Organ Antymonopolowy może nałożyć na tego przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość od 1000 do 5 000 000 euro, jednak nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Wysokość nałożonej kary powinna spełniać funkcję prewencyjną, tj. zapobiegać w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy a także i represyjną, a więc stanowić reperkusję za jej naruszenie. W zależności od stopnia naruszenia przepisów ustawy ustala się funkcję prewencyjną lub represyjną za wiodącą.

W punkcie I sentencji niniejszej decyzji, Organ Antymonopolowy uznał, iż GZWM zawarły porozumienie o jakim mowa w art. 5 ust. 1 pkt 6 tej ustawy. Wobec czego zgodnie z art. 101 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy, Organ Antymonopolowy mógł nałożyć na GZWM karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość od 1000 do 5 000 000 euro.

Biorąc pod uwagę zapis art. 104 oraz art. 112 ustawy antymonopolowej oraz fakt, że porozumienie ograniczające dostęp do rynku lub eliminujące z rynku przedsiębiorców nim nie objętych uznawane jest za jedno z najpoważniejszych naruszeń prawa konkurencji, Organ Antymonopolowy postanowił o nałożeniu na GZWM kary pieniężnej w wysokości 98 613,2 PLN, tj. równowartości 28 000 euro. Zgodnie z art. 115 ustawy antymonopolowej, wartość euro podlega przeliczeniu na złote według kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary pieniężnej. Średni kurs euro ogłoszony przez NBP w ostatnim dniu roboczym roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary, tj. w dniu 31.12.2001r. wyniósł 3,5219 PLN. Kwota kary została ustalona w wysokości 3,8% kary maksymalnej jaką zgodnie z art. 101 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej, mógł nałożyć Organ Antymonopolowy za naruszenie przepisów tej ustawy (karta nr 374).

Ponadto zgodnie z art. 104 w/w ustawy antymonopolowej Organ Antymonopolowy przy ustaleniu wysokości kary wziął pod uwagę brak uprzedniego naruszenia przez GZWM przepisów ustawy antymonopolowej.

Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej Organ Antymonopolowy uwzględnił również fakt, iż zawarcie przez GZWM porozumienia ograniczającego konkurencję skutkowało ograniczeniem konkurencji na rynku właściwym, co powoduje ujemne skutki nie tylko dla konkurencji na tym rynku, ale także i konsumentów. Uwzględniono również okoliczność, że w latach 2000-2001 GZWM osiągnęły dodatni wynik finansowy.

Fakt iż GZWM przed wydaniem niniejszej decyzji odstąpiły od porozumienia ograniczającego konkurencję nie miał wpływu na wysokość nałożonej kary, dlatego, że wystąpienie z porozumienia nastąpiło dopiero po zakończeniu postępowania dowodowego w niniejszej sprawie.

Dlatego też, aby kara pieniężna spełniała przede wszystkim swoją funkcję represyjną za naruszenie przepisów ustawy, Organ Antymonopolowy postanowił o nałożeniu kary pieniężnej w wysokości równowartości 28 000 euro.

Karę należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000 w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

W związku z powyższym należało orzec jak w pkt IV sentencji.

V. Zgodnie z art.75 ustawy antymonopolowej, Organ Antymonopolowy rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art.72 ustawy antymonopolowej jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku Organ Antymonopolowy stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania.

Niniejsze postępowanie antymonopolowe zostało wszczęte z urzędu. W wyniku tego postępowania Organ Antymonopolowy stwierdził naruszenie przez KZWM, GZWM i Ogniochron przepisów ustawy antymonopolowej, co znalazło wyraz w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

Kosztem niniejszego postępowania dla Organu Antymonopolowego są wydatki związane z wymianą korespondencji pomiędzy stronami niniejszego postępowania oraz innymi przedsiębiorcami działającymi na rynku, które to koszty obliczono w wysokości 189 PLN. Z uwagi na stwierdzone w punkcie I sentencji niniejszej decyzji naruszenie przepisów ustawy antymonopolowej przez KZWM, GZWM i Ogniochron, Organ Antymonopolowy postanowił obciążyć w 1/3 tych przedsiębiorców w/w kosztami postępowania tj. każdego z nich kwotą 63 PLN. Dlatego też Organ Antymonopolowy postanowił jak w postanowieniu zawartym w punkcie V sentencji.

Koszty niniejszego postępowania strony są zobowiązane wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Od niniejszej decyzji stronom służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Katowicach w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Na postanowienie zawarte w punkcie V niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ust. 6 ustawy antymonopolowej, stronom przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego, za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Katowicach w terminie tygodnia od dnia jego doręczenia.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral